

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kžm 39/2016-10

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Lidije Grubić Radaković kao predsjednice vijeća, te Melite Božičević-Grbić, Ranka Marijana, Dražena Tripala i dr. sc. Zdenka Konjića kao članova vijeća uz sudjelovanje sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. D. P., zbog kaznenog djela iz čl. 91. toč. 5. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11; dalje u tekstu: KZ/97), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Splitu od 1. ožujka 2016. broj Kzd-1/15, u sjednici održanoj 29. studenog 2016., u nazočnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mirte Kuharić i optuženikovog branitelja mr. sc. Ž. G., odvjetnika iz S., i 8. lipnja 2017.,

p r e s u d i o j e:

I. Djelomično se prihvaćaju žalbe državnog odvjetnika i opt. D. P., preinačuje se prvostupanjska presuda u pravnoj oznaci djela te se izriče da je opt. D. P. radnjama za koje je prvostupanjskom presudom proglašen krivim, počinio kazneno djelo ubojstva iz čl. 90. KZ/97 i kazneno djelo silovanja u pokušaju iz čl. 153. st. 1. u vezi s čl. 34. st. 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15; dalje u tekstu: KZ/11).

II. Uslijed odluke pod I., i djelomičnim prihvaćanjem žalbe opt. D. P., preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni te se opt. D. P. za kazneno djelo ubojstva iz čl. 90. KZ/97 za koje je proglašen krivim, na temelju te zakonske odredbe utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina, a za kazneno djelo silovanja u pokušaju iz čl. 153. st. 1. u vezi s čl. 34. st. 1. KZ/11 za koje je proglašen krivim, na temelju tih zakonskih odredaba utvrđuje se kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 8 (osam) mjeseci, dok se uzimaju kao utvrđene kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine i 6 (šest) mjeseci iz pravomoćne presude koju čine presuda Županijskog suda u Šibeniku broj K-34/2011 od 19. listopada 2012. i presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž 171/13-8 od 27. ožujka 2014. zbog kaznenog djela iz čl. 153. st. 1. u svezi čl. 152. st. 1. i čl. 34. KZ/11 i kazna zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 10 (deset) mjeseci iz pravomoćne presude koju čine presuda Županijskog suda u Šibeniku broj Kv-186/2014 od 2. siječnja 2015. i presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž 73/15-5 od 5. veljače 2015. zbog kaznenog djela iz čl. 153. st. 1. u vezi s čl. 152. st. 1. i čl. 34. st. 1. KZ/11, pa se opt. D. P. za ta kaznena djela i uz primjenu članka 51. stavaka 1. i 2. KZ/11, osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset)

godina, u koju mu se, na temelju čl. 54. KZ/11, uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i istražnom zatvoru od 18. srpnja 2002. g. do 14. kolovoza 2002. i od 26. lipnja 2011. pa nadalje.

III. U ostalom dijelu žalba državnog odvjetnika i žalba opt. D. P. odbijaju kao neosnovane te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Splitu opt. D. P. proglašen je krivim zbog kaznenog djela teškog ubojstva iz čl. 91. toč. 5. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11; dalje u tekstu: KZ/97) počinjenog na štetu A. B. za koje mu je, na temelju iste zakonske odredbe utvrđena kazna dugotrajnog zatvora u trajanju trideset pet godina. Optuženiku su uzete kao utvrđene kazne zatvora: a) u trajanju četiri godine i šest mjeseci, na koju je osuđen zbog kaznenog djela iz čl. 153. st. 1. KZ/11 u vezi s čl. 34. KZ/11 pravomoćnom presudom koju čine presuda Županijskog suda u Šibeniku od 19. listopada 2012. broj K-34/2011 i Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 27. ožujka 2014. broj I Kž-171/13, b) u trajanju dvije godine i deset mjeseci na koju je osuđen zbog kaznenog djela iz čl. 153. st. 1. KZ/11 u vezi s čl. 34. KZ/11 pravomoćnom presudom koju čine presuda Županijskog suda u Šibeniku od 2. siječnja 2015. broj Kv-186/2014 i Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 5. veljače 2015. broj I Kž-73/15. Primjenom čl. 51. i 53. KZ/11 optuženik je osuđen na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju četrdeset godina, u koju kaznu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru i istražnom zatvoru od 18. srpnja 2002. do 14. kolovoza 2002. i od 26. lipnja 2011. nadalje.

Na temelju čl. 158. st. 2. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12-odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14; dalje u tekstu: ZKP/08) ošt. obitelj B. je sa imovinskopравnim zahtjevom upućena u parnicu.

Na temelju čl. 148. st. 1. u vezi s čl. 145. st. 1. i 2. ZKP/08 optuženiku je naloženo naknaditi troškove kaznenog postupka u iznosu 233.576,01 kuna.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede kaznenog zakona uz prijedlog da se „prihvati...žalbu i ukine prvostupanjsku presudu.“

Protiv prvostupanjske presude žalbu (i dopunu žalbe) podnio je osobno opt. D. P. te putem branitelja mr. sc. Ž. G., odvjetnika iz S. te će sve žalbe i dopuna žalbe biti razmotrene zajedno. Optuženik je u žalbi naznačio da je podnosi „po svim zakonskim osnovama i na kompletan predmet i postupanje institucija pravosuđa RH-a od 2011 do danas“ naglaskom na povrede prava na pravično suđenje. Žalba po branitelju podnesena je zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, sadržajem i zbog povrede kaznenog zakona. Žalbeni prijedlog je da se prvostupanjska presuda preinači izricanjem oslobađajuće presude ili osudom za kazneno djelo ubojstva odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje prvostupanjskom sudu, a zatražena je i obavijest o sjednici vijeća (žalba po branitelju).

Državni odvjetnik je odgovorio na žalbu optuženika.

Na temelju čl. 474. st. 1. ZKP/08 spis je bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Postupajući prema odredbi čl. 475. st. 2. ZKP/08, sjednica drugostupanjskog vijeća održana je u nazočnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mirte Kuharić i optuženikovog branitelja mr. sc. Ž. G., a u odsutnosti uredno izviještenog optuženika koji se pisanom izjavom izjasnio da ne želi prisustvovati sjednici vijeća.

Žalba državnog odvjetnika i optuženika su djelomično osnovane.

U odnosu na bitne povrede odredaba kaznenog postupka

U žalbi po branitelju ističu se bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 9., 11., st. 2. i 3. ZKP/08, a gotovo istovjetno sadržajem žalbe presudu pobija i optuženik osobno.

U žalbi se tvrdi da je optužba prekoračena jer je prvostupanjski sud „izmijenio činjenični opis i sukladno izmijenjenom činjeničnom opisu izmijenjen je i pravni opis, pa time i pravna kvalifikacija...što predstavlja bitan zahvat u činjenični i pravni supstrat optužnice...“ Time se, po stavu žalbe, „otežava okrivljenikovo pravo na obranu“ zbog nemogućnosti očitovanja obrane o učinjenim izmjenama na raspravi i u završnom govoru.

Nasuprot žalbenim tvrdnjama, intervencijom prvostupanjskog suda u činjenični opis terećenog djela nije ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 9. ZKP/08. Prvostupanjski je sud izmjenama u činjeničnom opisu izreke pobijane presude ostao u okviru opisa djela iz optužnice, prvostupanjska presuda se odnosi na djelatnost za koju je optuženik terećen odnosno na činjenično posve isti događaj. Pored toga, činjenični navodi koje je sud prvog stupnja dodao u opis djela ne predstavljaju odlučne činjenice da bi se opisana djelatnost kvalificirala oblikom kaznenog djela teškog ubojstva za koje optuženik nije bio terećen, dakle kao usmrćenje radi počinjenja drugog kaznenog djela (kako je to pogrešno pravno označio sud prvog stupnja), već su (uz postojeći opis pruženog otpora oštećenice spolnom odnosu) detaljnije opisane okolnosti događaja, naglaskom na jaki intenzitet otpora oštećenice zbog kojeg je kazneno djelo silovanja ostalo u pokušaju („naišao na žestok otpor oštećenice koji se pojavio kao zapreka za realizacijom njegovog prethodno stvorenog plana za ostvarivanjem spolnog odnosa“), a nakon čega je optuženik odlučio usmrtiti oštećenicu („s ciljem da je usmrti“) što je i realizirao na način da ju je ugušio stiskanjem oko vrata. Istovremeno, budući da sud prvog stupnja nije našao dokazanim bitan navod optužbe koji je osnovno djelo ubojstva činio kvalificiranim, pravilno je taj dio opisa djela izostavio, pa nije u pravu žalitelj da je optužba prekoračena, a s time u svezi je neutemeljen i prigovor o povredi prava obrane na raspravi.

Neosnovano se optuženik žali i zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08, navodom da „o odlučnim činjenicama postoji bitna razlika između onoga što se navodi u razlozima presude o bitnim iskazima svjedoka i onim što su svjedoci stvarno iskazali, kao i sadržaja iskaza okrivljenika koji je dao pred policijom u B. L.“. U okviru ove žalbene osnove prigovara se selektivnom prihvaćanju optuženikovog iskaza te argumentaciji suda o ulasku oštećenice u optuženikov kamion utemeljenoj na iskazima

svjedoka, premda „nijedan od ...svjedoka na koje se poziva sud i čije iskaze smatra vjerodostojnim ne iskazuje ono što sud navodi u razlozima presude, odnosno iz iskaza tih svjedoka je vidljivo da ...nisu prepoznali vozilo koje su vidjeli kritične prigode kao vozilo koje je vozio okrivljenik, a što nadalje znači da je oštećena ušla u nečiji drugi kamion koji su opisali svjedoci“. Međutim, istaknuti oblik povrede iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZK/08 ostvaren je kada se proturječno reproducira stvarni sadržaj isprava ili personalnih i drugih dokaza što ovdje prvostupanjski sud čini korektno i bez proturječja, dok je ocjena dokaza i izvođenje zaključka iz dokazne građe činjenično pitanje tako da se u naravi radi o žalbenom pobijanju pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja. Prema koncepciji obrazloženja pobijane presude razvidno je da postoji jasna razlika između korektne reprodukcije sadržaja dokaza, njihove analize i izvedenog zaključka o utvrđenju odlučnih i drugih dokazno važnih činjenica.

Primjerice, kada se u žalbi ističe da je svjedok „M. V. rekao da nije vidio kamion kojim je upravljao okrivljenik, svjedok B. (da) je jedino siguran da se radilo o šleperu, a svjedok B. (da) se ne sjeća boje kabine“ radi se o dijelovima iskaza koji su svi upravo istim sadržajem i reproducirani u pobijanoj presudi (str. 14 i 15 presude). Ocjenom tako korektno prenesenih iskaza svih svjedoka koji su imali neka saznanja o inkriminiranom događaju na području križanja ceste S.-D. Z. kod mosta na rijeci Č., uz poredbu sa dijelom obrane optuženika, sud prvog stupnja nalazi dokazanim činjenicu da je oštećenica na ovom mjestu ušla upravo u kamion kojim je upravljao optuženik koji se na ovom mjestu i okrenuo kako bi nastavio vožnju u smjeru iz kojega je došao. Prema tome, nije ostvaren ovaj vid bitne povrede odredaba kaznenog postupka dok će ocjena dokaza biti razmotrena pri ispitivanju činjenične utemeljenosti pobijane presude.

Optuženik osobno i putem branitelja ističe i bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. i 3. ZKP/08.

Osporava se zakonitost zapisnika i snimke ispitivanja optuženika od 26. lipnja 2011. pred policijom u B. L., zbog uskraćenih procesnih prava i prava na obranu „koje bi imao pri davanju iskaza u Republici Hrvatskoj“. Pored zamjerki na nedostatke pri provođenju radnje ispitivanja ističe da je optuženik nesrazmjerno dugo bio na razgovoru u policiji bez hrane i spavanja, da je priznanje dano pod fizičkom i psihičkom prinudom, da se nije očitovao na kaznena djela koja mu se stavljaju na teret „kao što je pokušaj silovanja i ubojstvo radi prikrivanja kaznenog djela“. Pozivanjem na praksu Europskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP), osobito presudu *Mader protiv Hrvatske* glede povrede čl. 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Međunarodni ugovori" broj: 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. –Ispravak, 14/02. i 1/06. – dalje u tekstu: Konvencija), okolnost da je već sama dvojba o ishodu iskaza silom zahtijevala provođenje detaljne i zadovoljavajuće istrage o istome, žalitelj smatra da je trebalo odgovarajućim putem ispitati policijske službenike i zapisničara koji su bili nazočni radnji ispitivanja, a s tim u svezi se zamjera i odbijenom dokaznom prijedlogu za ispitivanjem branitelja-odvjetnika na okolnosti pod kojima je optuženik dao osporeni iskaz.

Pitanje zakonitosti dokaza, optuženikovog iskaza kojeg je dao dana 26. lipnja 2011., izuzetih tragova ljudske krvi iz tegljača, pismena koje je tijekom kriminalističke obrade i predistražnog postupka prikupile policija te nalaza i mišljenja prometno tehničkog i telekomunikacijskog vještačenja, već je bilo razmatrano u odlukama I Kž-171/13 od 27. ožujka 2014. i I Kž-322/15 od 13. listopada 2015. na koje se upućuje žalitelja jer ovaj sud ne nalazi razloga za drugačiju odluku o ovom pitanju.

S pravom je prvostupanjski sud ocijenio da je ispitivanje optuženika provedeno sukladno odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske (dalje u tekstu: ZKPRS) i bez uporabe nedozvoljenih sredstava. Spomenuti je zakon tijekom postupka pribavljen i nalazi se u spisu, pa je očito da navod na str. 9 pobijane presude (na koji se upire u žalbi) o pregledanom i pročitanoj Zakonu o krivičnom postupku „Republike Srbije“ predstavlja tek omašku kod pisanja tim više što se u daljem dijelu obrazloženja koristi ispravan naziv (str. 10 presude). Valja ponoviti da su u vrijeme provođenja te radnje u Republici Srpskoj na snazi bile odredbe o ispitivanju okrivljenika koje su bile sukladne postupanju redarstvenih vlasti iz čl. 177. st. 5. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03 - pročišćeni tekst i 115/06; dalje u tekstu: ZKP/97). Prije ispitivanja optuženik je bio detaljno upoznat sa svojim procesnim pravima što je višekratno potvrdio svojim potpisom i sadržano je u zapisniku o ispitivanju. U zapisniku se nalazi i optuženikov navod da želi „suradivati sa policijom i tužilaštvom te ću izjavu dati u prisustvu advokata“, a na upit razumije li za što je osumnjičen i koji osnovi sumnje stoje protiv njega odgovorio je potvrdno. Također je navedeno da se radi o „uzimanju izjave od osumnjičenog...na okolnosti KD-a Teško ubistvo iz čl. 149. stav 1. KZ RS, izvršenog dana 07.06.2011. godine u mjestu K....na štetu maldb. A. B.“, što je za predistražnu fazu postupka dovoljno odredilo kriminalno ponašanje optuženika koje je bilo predmet ispitivanja.

Na raspravi je sud prvog stupnja pročitao osporeni zapisnik i reproducirao snimku sačinjenu prilikom tog ispitivanja te na tako izvedeni dokaz nije bilo primjedbi glede nesuglasnosti sadržaja. Nadalje, iz snimke je razvidno da je ispitivanje provedeno uz povremene prekide, optuženiku je primjerice omogućeno pušenje cigareta, njegovo je kazivanje bilo suvislo uz razumijevanje postavljenih pitanja i odgovaranja na ista razjašnjavajući okolnosti događaja te dijelom uz emocionalnu pratnju iznesenog sadržaja. Prema tome u pravu je sud prvog stupnja da je „iz tog video zapisa...razvidno da prema okrivljeniku nisu upotrijebljeni sila, prijetnja, niti druga sredstva prisile kojima bi se utjecalo na slobodu izražavanja.“

Optuženik je ovaj iskaz opovrgnuo pri prvom ispitivanju u Republici Hrvatskoj pred istražnim sucem tvrdeći da je bio pretučen po cijelom tijelu, ali da su ga liječnici pregledali tek protekom petnaestak dana kada su sve modrice nestale i da je priču (o predmetnom događaju) izmislio prema podacima koje je čuo putem medija. Na glavnoj raspravi 5. listopada 2012. je rekao da se radi o scenariju napravljenom između njega i jednog policijskog inspektora iz Š. te da je prije ispitivanja dobio zamućenu vodu za piće u kojoj je vjerojatno bila droga. Analiza obrane jasno ukazuje na nastojanje optuženika za otklonom prvog iskaza radi njegovog izdvajanja iz spisa. Odmicanjem postupka optuženik nadograđuje tvrdnje o uporabi nedozvoljenih sredstava, prvo je to samo primjena fizičke sile, a potom i omamljujućih sredstava. Različito prikazuje i kako je došlo do „konstrukcije“ događaja, najprije korištenjem svojih saznanja iz medija, kasnije, pod utjecajem policijskog inspektora iz Š. Na optuženikovo zanošenje koje nema oslonca u stvarnosti kod prikaza tijeka postupka ukazuju i osobni navodi žalbe kojima se sugerira izravna umiješanost visokih državnih dužnosnika kod primjene nedopuštenih sredstava u komunikaciji sa optuženikom (primjerice šamaranje optuženika po Glavnom državnom odvjetniku RH M. B. na provaliji iznad jezera B.). Nije bez značaja ni činjenica da je optuženik uhićen dana 26. lipnja 2011. u 11,55 u mjestu G. S. (list 420 spisa) te je istoga dana provedena i radnja ispitivanja. Imajući na umu sve ove okolnosti, koje ne daju uvjerljivost i vjerodostojnost navodima optuženika o primjeni

sile odnosno zabranjenih sredstava kod prvog ispitivanja, osnovano je sud prvog stupnja odbio prijedlog obrane za saslušanjem odvjetnika koji su bili nazočni i sudjelovali (pitanjem) u osporenoj radnji te čini neutemeljenim žalbeni prigovor na račun izostanka provođenja djelotvorne službene istrage istinitosti optuženikovih pritužbi o zlostavljanju. Pored toga žalbeni navod kako je „poznato ... da policija angažira branitelje koji su joj skloni i koji baš ne inzistiraju na pravima okrivljenika niti se pretjerano bave proučavanjem spisa“ ima značajke subjektivne ocjene rada policije bez stvarnog uporišta za konkretan predmet, tim više što je jamstvo formalne obrane zadovoljeno već prisutnošću jednog branitelja, dok su osporenoj radnji prisustvovali dvojica branitelja.

Optuženik smatra da je ljudska krv pronađena na gornjem dijelu ležaja u kabini vozača nezakonit dokaza jer da se radi o podmetnutom dokazu koji nije pronađen prigodom prvog očevida 22. lipnja 2011. već tek kod očevida 30. lipnja 2011., tim više što se ni vještaci nisu mogli izjasniti je li krv naknadno donesena u kamion s nekog drugog mjesta gdje se nalazila osoba od koje krv potječe.

Pravilnom i razumnom argumentacijom je prvostupanjski sud odbio prijedlog optuženika za izdvajanjem spomenutog dokaza kao nezakonitog. Radi se o dokazu koji je pribavljen kod druge pretrage tegljača na temelju naloga istražnog suca. Prema tome nema dvojbe da je dokaz pribavljen poštivanjem zakonom propisane procedure te se ne radi o dokazu koji bi bio nezakonit *ex lege*. Teza obrane da je dokaz podmetnut osnovano je otklonjena nakon što je sud temeljito ispitao sve okolnosti zbog kojih je došlo do nove pretrage tegljača i načina na koji je ta pretraga izvršena saslušanjem vještaka M. K. A., kako je detaljno navedeno u razlozima pobijane presude (str. 11, 19-20). Uz razloge suda prvog stupnja te već iznesenu argumentaciju i u odlukama ovog suda valja naglasiti da je prema navodu vještaka tegljač u razdoblju između dvije pretrage bio pod policijskim nadzorom i osiguranjem što isključuje mogućnost podmetanja tragova po drugim osobama izuzev policije.

Kada se već u žalbi govori o mogućem podmetanju tragova u funkciji vlastite promocije pojedinih policijskih službenika radi dokazivanja teškog kaznenog djela koje je medijski eksponirano, isto nema stvarnog uporišta u stanju spisa, poglavito imajući na umu da je pretpostavka podmetanja traga posjedovanje istog tog traga-dokaza. To bi značilo da je policija u razdoblju između dvije pretrage pribavila trag krvi oštećenice (o čemu nema nikakvih naznaka, a kamoli dokaza) i podmetnula ga upravo u optuženikov tegljač. Istovremeno tijelo oštećenice kroz cijelo ovo razdoblje nije pronađeno unatoč opsežne potrage koja je obuhvatila i isušivanje te pretragu jezera B. upravo u cilju prikupljanja tragova kaznenog djela i ostalih podataka potrebnih za uspješno vođenje kaznenog postupka. Premda nije nerazumna zamjerka žalbe na račun rada policije i vještaka kod obavljanja prve pretrage tegljača samo u dnevnim uvjetima premda se znalo da se „ide na očevid kaznenog djela ubojstva“ isto samo po sebi ne opravdava postojanje sumnje u zakonitost i pouzdanost traga krvi pronađenog i izuzetog tijekom očevida 30. lipnja 2011.

Stoga, nakon detaljnog ispitivanja vještaka, koji je otvoreno, bez zadržke odgovorio na sve upite suda i stranaka, njegov odgovor kako se ne može očitovati na („takvo“) optuženikovo pitanje je li moguće da spornih tragova krvi prilikom prve pretrage kamiona nije bilo, također ne ukazuje na sumnju u podmetanje dokaza. Jednako vrijedi i za odgovor optuženiku sudsko medicinskog vještaka prof. dr. sc. M. D. G., da ne može sa sigurnošću

govoriti o tome na koji način je trag krvi dospio na mjesto gdje je nađen, ali je krv osobe bila u kontaktu sa mjestom gdje je i nađena.

Nije u pravu optuženik ni kada tvrdi da je iz spisa predmeta trebalo izdvojiti kao nezakonite dokaze „sva pismena koje je tijekom krim. obrade i predistražnog postupka prikupila policija, a kao izvidne radnje nemaju dokaznu snagu (izviješća o pregledu snimki video nadzora, analiza izviješća o tahografskom listiću, izviješće o kriminalističkoj pretrazi mjesta događaja, skica policije o navodnom kretanju okrivljenika na dan 07.06.2011.) te nalaz i mišljenje sa dopunom prometno tehničkog i telekomunikacijskog vještačenja zbog korištenja podataka TK operatera „koji su pribavljeni protivno ZKP-u“.

Naime, za ocjenu zakonitosti pojedinog dokaza relevantne su odredbe zakona koji je bio na snazi u vrijeme pribavljanja dokaza, dakle, u ovom predmetu se zakonitost problematiziranih dokaza procjenjuje prema odredbama ZKP/97. Valja ponoviti da su prometno tehničko i telekomunikacijsko vještačenje provedeni na temelju naloga suda, da je isti nalog vještaku za telekomunikacije bio osnova traženja podataka o ostvarenom telekomunikacijskom prometu za određene mobilne telefone koje je koristio optuženik. Prema tome, svrha provođenja vještačenja implicirala je potrebu traženja podataka što je sud prenio na vještaka, kako je to vještak i prezentirao pojedinim TK operaterima pozivom na nalog suda za vještačenje i odgovarajuću dokumentaciju o traženju priložio u spis predmeta (list 1612 do 1621).

Nadalje, da bi se radilo o nezakonitom dokazu u smislu čl. 9. ZKP/97 (jednako i čl. 10. st. 2. toč. 3. ZKP/08), potrebno da se (kumulativno) radi o povredi određene zakonske norme kojoj sam zakon daje karakter nezakonitog dokaza. Stoga pismena na koja upire žalitelj nemaju karakter nezakonitih dokaza, a utvrđenje odlučnih i drugih dokazno važnih činjenica, poglavito načina kretanja tegljača kojim je kritične zgrade upravljao optuženik sud prvog stupnja temelji na zakonito provedenim vještačenjima koja su obuhvatila analizu snimki nadzornih kamera, tahografskog listića, telekomunikacijskog prometa i terensko mjerenje duljine prijeđenih dionica puta.

Nastavno na prednje prigovore ističu se i povrede prava na pravično suđenje i to povredom više aspekata načela pravičnosti sadržanim u čl. 6. Konvencije.

Tako se u odnosu na prigovor o povredi prava na neovisan i nepristran sud (čl. 6. st. 1. Konvencije) u žalbi putem branitelja prigovara kako način na koji je vođen postupak, poglavito neuvažavanje navedenih prijedloga „koje je okrivljenik isticao i tijekom prethodnih suđenja ukazuju na previše slučajnosti u toleriranju povreda okrivljenikovih prava na obranu...ukazuju na nedostatak objektivnosti jačaju okrivljenikov dojam o pristranosti sudskog postupka na njegovu štetu.“ Ovom dojmu o pristranosti da dodatno doprinosi i činjenica da je sud prvog stupnja kod odmjeravanja kazne otegotnim, kao nekorektno držanje pred sudom, cijenio navode optuženika da je sudstvo u Republici Hrvatskoj korumpirano.

Optuženik u osobnoj žalbi navodi da žalbu podnosi zbog „nepravičnosti i pristranosti hrvatskog pravosuđa na svim instancama po nacionalnoj liniji s političkim i stranačkim interesima, nezakonitih radnji i počinjenih kaznenih djela od strane službenih osoba u postupku, sustavnog i udruženog sprečavanja dokazivanja pred sudom, uskraćenih prava, diskriminacije, psiho-medicinske i dirigovane medijske torture, zlostavljanja i dovođenja u nejednak položaj za vrijeme istražnog zatvora, udruženog i sustavnog prikrivanja svih

navedenih nezakonitosti...“ uz prikaz tijeka postupka ukazivanjem na postojanje „brojnih nezakonitosti“ u istrazi, prvostupanjskom suđenju i „posebno u žalbenim postupcima“.

Optuženikova žalba koncipirana je na način da dijelom predstavlja iskazivanje o terećenom događaju te s tim u svezi optuženikovo viđenje i ocjenu tijeka postupka, kako onog pred sudom tako i glede uvjeta i načina izvršavanja pritvora odnosno istražnog zatvora (prigovori: „diskriminacija, psiho-medicinska tortura, zlostavljanje i dovođenje u nejednak položaj i drugi uvjeti u pritvoru“) što prelazi okvire ispitivanja pobijane presude u žalbenom postupku.

Razmotrivši žalbene navode optuženika (iz osobne i žalbe po branitelju) nije nađeno da je teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom (čl. 468. st. 2. ZKP/08) niti je na raspravi povrijeđeno pravo obrane odnosno drugi vid povrede iz čl. 468. st. 3. ZKP/08 od utjecaja na presudu.

Nije u pravu optuženik da suđenje nije provedeno pred neovisnim i nepristranim sudom. Iz sadržaja (obje) žalbe optuženika razvidan je naglasak na dojmu kojeg je optuženik stekao tijekom postupka nezadovoljan načinom na koji je suđenje provedeno, primjedbama na račun vođenja rasprave, ograničenja procesnih prava optuženika (npr. opseg postavljanja pitanja svjedocima), odbijanja dokaznih prijedloga obrane, sačinjavanja zapisnika o raspravi itd. Stoga, u prilog otklona ove žalbene tvrdnje valja odgovoriti na ostale zamjerke budući se optuženikova tvrdnja o pristranosti zasniva na njegovoj percepciji tijeka postupka i, po njegovom mišljenju, povrijeđenih prava obrane koje cijeli postupak čine nepravičnim.

Optuženik je proglašen krivim nakon provedena kontradiktorne rasprave s koje je, sukladno zakonskim ovlastima i razumnom obrazloženju sud prvog stupnja, Županijski sud u Šibeniku, a potom i Županijski sud u Splitu, isključio javnost, koje odluke (o isključenju javnosti) su bile predmet ispitivanja pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske te potvrđene kao pravilne i zakonite (list 2648-2649 i 3480-3481 spisa).

Kontradiktornost postupka, kao element prava na pravično suđenje podrazumijeva prisutnost stranaka u postupku, mogućnost stranke da se očituje o radnjama u postupku te da budu saslušane prije odluke. Tijekom prvog suđenja Županijski sud u Šibeniku je 29. kolovoza 2012. proveo djelomičnu rekonstrukciju kojoj optuženik nije bio nazočan. Međutim, ova je radnja prema odluci raspravnog vijeća (list 1849 spisa) provedena sukladno čl. 329. st. 5. i 6. ZKP/97, bez prisutnosti optuženika koji se nalazio u pritvoru, time da je radnja bila prisutna njegova braniteljica. Pored toga, tijekom radnje je fotografiran i snimljen video kamerom što je postalo sastavni dio dokazne građe pa je zapisnik o rekonstrukciji pročitao na raspravi uz pregledanu fotodokumentaciju i reprodukciju snimke, dakle optuženik je imao priliku upoznati se sa provedenom radnjom i o istome se očitovati. Stoga, imajući na umu zakonsku utemeljenost provođenja radnje bez prisutnosti optuženika i da je nenazočnost optuženika radnji rekonstrukcije kompenzirana potpunim prikazom rekonstrukcije video snimkom nema ni povrede prava obrane odnosno povrede kontradiktornosti u mjeri da bi postupak u cjelini bio nepravičan.

Nije u pravu optuženik da mu je povrijeđeno pravo na djelotvornu obranu. Optuženik tijekom postupka nije sam angažirao branitelja po punomoći već mu je bio postavljen branitelj *ex officio*, sukladno važećim zakonskim odredbama. U odnosu na prvog tako postavljenog branitelja, odvjetnika B. B. (list 419 spisa) podaci u spisu ne daju osnova za

sumnju u neuredno obavljanje dužnosti, poglavito imajući na umu da se radilo o pred raspravnoj fazi postupka i da je branitelj bio prisutan nizu ročišta na kojima su ispitivani svjedoci. Nadalje, optuženik ne spori da ga je branitelj B. B. posjetio dok je bio u pritvoru (str. 5, 7 optuženikove žalbe), ali tvrdi da ga je isti odvjetnik molio da ne spominje na sudu „da on radi u saradnji sa DORH-om“ koji navod već sam po sebi dostatno govori o težnji optuženika za kompromitacijom uloge branitelja u postupku i koja tvrdnja nema realnog uporišta u stanju spisa.

Optuženik je u raspravnoj fazi postupka izrazio nepovjerenje prema postavljenom branitelju B. B. (list 1277 spisa) pa isti je razriješen 1. ožujka 2012. kada je glavna rasprava odgođena zbog postavljanja novog branitelja po službenoj dužnosti i optuženik upućen da može angažirati branitelja po svom izboru (list 1412 spisa). Odvjetnica A. G. postavljena je optuženiku za novog branitelja po službenoj dužnosti (list 1415 spisa) te je nova glavna rasprava određena za dan 22. ožujka 2012. koje vrijeme je bilo primjereno i dostatno da optuženik opunomoći branitelja po svom izboru. U spisu se nalazi i odobrenje prvostupanjskog suda na „molbeni prijavak“ kojim optuženik (kao pritvorenik Zatvora u Š.) traži telefonski kontakt sa odvjetnicom A. G. (list 1425 spisa). Na glavnoj raspravi 22. ožujka 2012. optuženik je izjavio da je suglasan da ga zastupa postavljena braniteljica, ali da traži odgodu rasprave kako bi angažirao branitelja po svom izboru. Ovo je sud prvog stupnja odbio ocijenivši da optuženik zlorabi svoje pravo budući je bio upozoren na mogućnost izbora branitelja. Naime, prvostupanjski Županijski sud u Šibeniku je pribavio podatke o posjetima koje je optuženik primio za vrijeme svog boravka u pritvoru (list 1449, 1450 spisa). Iz dostavljenih podataka jasno proizlazi, ne samo da je formalno odobren kontakt sa članovima obitelji, već su isti optuženika posjetili u dva navrata prije podizanja optužnice (16. kolovoza 2011. i 13. rujna 2011.) te 1. studenog 2011. (prije podnošenja prigovora na optužnicu), 6. prosinca 2011. i 4. ožujka 2012. dok ga je 22. ožujka 2012. posjetio M. K. Ovaj sud primjećuje da je optuženik u prigovoru na optužnicu (list 1188 spisa) naveo kako mu je tijekom boravka u pritvoru onemogućen „telefonski kontakt sa porodicom...i onemogućava (mu se) bilo kakvo savjetovanje osim sa dodijeljenim advokatom“ koje tvrdnje su posve neutemeljene i opovrgnute dostavljenim podacima Zatvora u Š. K tome valja istaknuti da unatoč odbijanja prijedloga optuženika za odgodu glavne rasprave nije bilo zapreke da optuženik u bilo kojoj fazi postupka angažira branitelja po svom izboru, a iz podataka u spisu jasno proizlazi da su optuženiku i odobravani zahtjevi za kontakte sa raznim odvjetnicima sukladno njegovom traženju (list 2485 - Č. P. i A. N., 2489 - Č. P., 2620 - V. B. koja ga je, prema podnesku optuženika sa lista 2614 i posjetila u istražnom zatvoru).

Nije sporno da je odvjetnica A. G. u postupku pred Županijskim sudom u Šibeniku optuženika branila u svojstvu branitelja po službenoj dužnosti i da je tijekom postupka optuženik višekratno izražavao nezadovoljstvo načinom na koji je obavljala svoju dužnost. Međutim, Županijski sud u Šibeniku s pravom nije našao osnova za razrješenje ove braniteljice unatoč višekratno izraženog nepovjerenja optuženika i s tim u svezi traženja same braniteljice da bude razriješena ove dužnosti. Naime, nije bez značaja okolnost da je optuženik već jednom izrazio nepovjerenje prema prvom postavljenom branitelju po službenoj dužnosti čemu je udovoljeno. Iz podataka u spisu, zapisnika s glavnih rasprava i drugih poduzetih radnji razvidno je da je odvjetnica A. G. učinkovito, stručno i profesionalno poduzimala sve radnje u korist obrane (ispitivanje svjedoka i vještaka na raspravama, stavljanje primjedbi na provedene dokaze, predlaganje dokaza, podnošenje žalbi itd.). Osim toga, u dva je navrata, dakle i nakon izraženog protivljenja optuženika da ga brani spomenuta odvjetnica, prvostupanjska presuda ukinuta prihvaćanjem žalbe optuženika podnesene upravo

putem braniteljice. Nadalje, iz potvrde Kaznionice i Zatvora u Š. od 10. travnja 2014. o broju posjeta braniteljice optuženiku u pritvor (list 2482 spisa) razvidno je da je ista angažirano i neposredno kontaktirajući sa optuženikom obavljala svoju dužnost, na liniji obrane optuženika kojom je poricao terećena djela uz problematiziranje zakonitosti dokaza.

Jednako vrijedi i za branitelja po službenoj dužnosti mr. sc. Ž. G., u odnosu na kojeg optuženik u žalbenom postupku također iznosi zamjerke, posebnim naglaskom da „na svakoj žalbi u moje ime mora biti moja suglasnost i potpis identičan donjem“. Međutim, kako je branitelj ovlašten u korist optuženika poduzimati sve radnje koje može poduzeti sam optuženik (čl. 70. st. 1. ZKP/97 i čl. 67. st. 1. ZKP/08) to je jasno da je ovlašten na podnošenje pravnih lijekova i bez posebnog odobrenja optuženika, što su branitelji po službenoj dužnosti i činili sukladno zakonskim ovlastima. Time nije ograničeno pravo optuženika utjecati na podneseni pravni lijek podnošenjem osobne žalbe ili pak disponiranjem već podnesenom žalbom po branitelju.

Stoga, uzimajući u obzir sve navedeno, da tijekom višegodišnjeg trajanja postupka optuženik nije sam izabrao branitelja, da je prvi postavljeni branitelj razriješen dužnosti zbog optuženikova nezadovoljstva njegovim radom, da je potom prihvatio za braniteljicu po službenoj dužnosti odvjetnicu A. G. koja je efikasno obavljala tu dužnost, da je kod trećeg ponovljenog suđenja optuženiku postavljen novi branitelj po službenoj dužnosti koji također ispunjava zahtjeve za iskusnim i kompetentnim braniteljem promašen je prigovor o povredi prava na djelotvornu (formalnu) obranu.

Nije osnovan ni prigovor o povredi zajamčenih minimalnih prava obrane povredom prava na pripremu obrane. Optuženik u žalbi i tijekom opsežne pisane korespondencije prema sudu višekratno tvrdi da mu je onemogućena učinkovita priprema obrane. Osim već navedene okolnosti da je optuženiku osigurana stručna pomoć putem profesionalnog branitelja i nije sprječavan angažirati branitelja po izboru, sud prvog stupnja je u više navrata, sukladno optuženikovom traženju formalno i stvarno omogućio uvid u spis, što je optuženik iskoristio, o čemu se u spisu predmeta nalaze podaci (uvid u snimke nadzornih kamera list 1553, uvid u spis listovi 2494, 2495, 2507, 2510, 2511, 2518, 2527, 2546-2547, 2768, uputa Županijskog suda u Splitu list 3374 spisa), a na dobro poznavanje stanja spisa upućuje i opseg žalbe.

Uz sve navedeno, nije bez značaja da je prvostupanjski sud gotovo bez ograničenja odobravao prosljeđivanje optuženikovu poštu raznim adresatima te da su u više navrata prvom savjetniku Veleposlanstva Republike Srbije odobrene posjete optuženiku. Sve navedeno dovoljno ukazuje na neodrživost optuženikovih tvrdnji o povredi prava na djelotvornu pripremu obrane i prava na branitelja.

Kako je već prethodno navedeno postupak je proveden kontradiktorno, optuženik je imao mogućnost ravnopravno u odnosu na protivnu stranku (državnog odvjetnika) sudjelovati u postupku na raspravi, osporiti vjerodostojnost dokaza optužbe, predlagati dokaze, ispitivati svjedoke i vještake. Iz sadržaja spisa, zapisnika o (glavnim) raspravama razvidno je da je optuženik, osim putem postavljenog branitelja i osobno postavljao pitanja ostalim sudionicima u postupku, što uostalom i proizlazi iz njegove osobne žalbe.

Ključni prigovori optuženika, koji se višekratno ponavljaju u osobnoj žalbi, a naznačeni su i u žalbi putem branitelja odnose se na odbijanje dokaznih prijedloga optuženika što po njegovom mišljenju govori o pristranosti suda i nepravičnom suđenju.

Iz stanja spisa i tijeka suđenja pred Županijskim sudom u Šibeniku i Županijskim sudom u Splitu razvidno je da je obrana predlagala dokaze, da je dio dokaznih prijedloga sud prihvatio (npr. svjedoci Ž. M., P. Č. tijekom prvog suđenja, svjedoci djelatnici HGSS-a u drugom suđenju) dok je u odnosu na odbijene dokazne prijedloge sud prvog stupnja dao razumno obrazloženje povezujući argumente o odbijanju dokaznih prijedloga sa ostalim utvrđenim činjenicama u postupku i s tim u svezi ocjenom značaja odbijenih dokaza za samu presudu (npr. str. 6 predzadnji odlomak, str. 49 i 50 presude Županijskog suda u Šibeniku broj K-34/2011, str. 47-49 presude Županijskog suda u Šibeniku broj K-11/2014 te u presudi Županijskog suda u Splitu broj Kzd-1/15 str. 10, 11). Pri tome nije bez značaja činjenica da je i Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, u svojim rješenjima kod ukidanja prvostupanjske presude postupio sukladno odredbi čl. 391. st. 3. ZKP/97 odnosno čl. 487. st. 3. ZKP/08 ukazavši na nedostatke koje u ponovljenom suđenju treba korigirati, što je također utjecalo na način na koji su izvođeni dokazi u ponovljenim suđenjima.

Nadalje, valja reći da je u čl. 418. st. 1. ZKP/08 određeno kako dokazivanje obuhvaća sve činjenice za koje sud i stranke smatraju da su važne za pravilno presuđenje. Istovremeno to ne znači da je sud obavezan prihvatiti i provesti sve dokaze koje stranke predlože, već je ovlašten odbiti izvođenje dokaza pod uvjetima iz čl. 421. st. 1. ZKP/08 pa je stoga i pitanje potrebe prihvaćanja prijedloga stranaka oko izvođenja nekog dokaza podložno ocjeni suda u svakom pojedinačnom slučaju.

Prema tome, kada se ima na umu da je optuženik tijekom postupka imao mogućnost izjašnjavati se, predlagati dokaze, poduzimati sve zakonom dopuštene procesne radnje, a iz prvostupanjske presude je jasno razvidno koji su dokazi izvedeni i na kojim dokazima se temelji zaključak o utvrđenju kaznene odgovornosti optuženika, istaknuti prigovori na račun odbijanja dokaznih prijedloga obrane ne dovode u sumnju pravičnost postupanja, dok će činjenična utemeljenost pobijane presude i s tim u svezi pravilnosti sudske odluke glede odbijanja dokaznih prijedloga biti razmotrena u okviru žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Premda optuženik iznosi načelni prigovor da nije bio obaviješten niti prisutan ispitivanju svjedoka u istrazi, ova zamjerka nije od utjecaja na zakonitost presude niti predstavlja povredu prava na pravično suđenje u smislu čl. 6. st. 1. i 3. toč. d. Konvencije. Ovo stoga što su (kako i sam optuženik navodi u žalbi str. 7) svjedoci ispitivani na glavnoj raspravi još tijekom prvog suđenja, te je time optuženiku omogućeno neposredno ispitivanje svjedoka optužbe što je i činio tijekom postupka. Promašen je i prigovor o uskraćenom pravu „na prisustvo sjednici u kojoj se odlučuje o optužnici (čl.64 st.14 ZKP-a)“ jer zahtjev za obavijest o sjednici vijeća u smislu odredbe čl. 273. st. 2. ZKP/97 nije stavljen u prigovoru izjavljenom 24. studenog 2011. o kojem je odlučeno 23. prosinca 2011. (list 1188 i 1197 spisa), niti bi taj propust predstavljao povredu iz čl. 468. st. 3. ZKP/08.

Optuženik iznosi i primjedbe na račun sastavljanja raspravnih zapisnika za koje drži (kao i za cijeli postupak) da su montirani odnosno falsificirani. Ističe kako ove njegove tvrdnje prihvaća („doduše prilično zamaskirano“) i Vrhovni sud Republike Hrvatske u rješenju od 5. svibnja 2016. broj Kžm-11/16.

Iz sadržaja spisa daje se zaključiti da su zapisnici o provedenim (glavnim) raspravama sačinjeni sukladno zakonskim propisima koji uređuju način vođenja zapisnika o raspravi, poglavito glede iskaza optuženika, svjedoka i vještaka prikazom bitnog sadržaja tih iskaza (čl. 315. st. 3. ZKP/97 i čl. 411. st. 3. ZKP/08), pa optuženikovi prigovori na račun „manipuliranja“ zapisnicima dijelom predstavljaju subjektivnu ocjenu načina na koji je, primjerice, trebalo prenijeti iskaze svjedoka odnosno sačiniti zapisnike. Premda žalbeni navodi optuženika kako je višekratno upućivao pisane primjedbe na sadržaj zapisnika o raspravama na koje da mu nije odgovoreno upiru na propust postupanja prema odredbama čl. 314. st. 4. ZKP/97 odnosno čl. 410. st. 4. ZKP/08, ne radi se o povredi takvog značaja da je od utjecaja na presudu.

Naime, optuženik u žalbi primjerice ukazuje na iskaz svjedoka V. P. kao „primjer izostavljanja pitanja optuženog i odgovora svjedoka iz zapisnika da bi se prikriilo lažno svjedočenje...u istrazi“ na način da je taj svjedok „priznao da nije istovario moj (optuženikov) kamion, uopće nije viličarist ali pravi svjedok- viličarist nikada nije dao izjavu pred sudom“. Međutim, upravo takav sadržaj iskaza svjedoka V. P. (da je istovar iz kamiona obavljao njegov kolega) proizlazi iz zapisniku o raspravi od 5. travnja 2012. (u žalbi pogrešno naznačeno 30. ožujka 2012.) na listu 1484 spisa. Nadalje, poziva se na pisane prigovore upućene Županijskom sudu u Šibeniku podnescima od 23. svibnja 2014. i 5. lipnja 2014. koji su izneseni neovisno o vođenju rasprave, između dva suđenja budući je prvo suđenje završeno na glavnoj raspravi 18. listopada 2012., dok je nova rasprava u ponovljenom suđenju započela 3. srpnja 2014. pa se očito ne može raditi o primjedbama na zapisnik o raspravi u smislu čl. 410. ZKP/08.

Nezadovoljan tijekom postupka pred Županijskim sudom u Šibeniku, kao i Županijskim sudom u Splitu, optuženik je višekratno stavljaio zahtjeve za izuzeće suda, koji su redom odbijani ili odbacivani. U odnosu na žalbene zamjerke da u trećem, ponovljenom suđenju „sudija R. je na istoj sjednici osobno odbacio zahtjev za izuzećem samog sebe“ i da nikada nije dobio pisanu odluku valja reći da je raspravno vijeće pozivom na odredbu čl. 35. st. 5. ZKP/08 u dva navrata odbacilo zahtjev za izuzeće svih sudaca i predsjednika suda. Sukladno izričitoj zakonskoj normi u donošenju ove vrste rješenja može sudjelovati sudac čije se izuzeće traži, a kako protiv ove vrste odluke žalba nije dopuštena nema ni dostavljanja posebnog pisanog rješenja već je ono sastavni dio zapisnika o raspravi.

Konačno, što se tiče optuženikovih zamjerki o odnosu suda prema optuženiku i uvjetima boravka u pritvoru/istražnom zatvoru valja ponoviti da iz stanja spisa, a protivno navodima žalbe, proizlazi da je sud prvog stupnja, među ostalim, gotovo bez iznimke prosljeđivao optuženikovu poštu upućenu raznim tijelima (npr. Veleposlanstvu Republike Srbije, Uredu Predsjednika RH, DORH-u itd.) i odobravao mu kontakte putem telefona i posjeta, provjeravao pritužbe o ne pružanju medicinske pomoći (npr. list 2165-2166, 2173 spisa), da je uprava Zatvora u Š. dostavljala izviješća o optuženikovom odbijanju zatvorske hrane, da je Uprava za zatvorski sustav izvijestila optuženika o provedenom inspekcijskom nadzoru nad radom Kaznionice i zatvora u Š. (list 2807 spisa) i uputila odgovor optuženiku na pritužbe o uvjetima izdržavanja istražnog zatvora (list 2935 spisa), da je i nakon donošenja druge nepravomoćne presude odobren posjet optuženikovim roditeljima (list 3272 spisa).

Slijedom navedenog nije osnovana optuženikova žalba zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, niti je povrijeđeno pravo na pravično suđenje kako se sugerira u

optuženikovoј žalbi. Prethodno izneseni razlozi ujedno ne opravdavaju zaključak da je optuženikov dojam o pristranosti suđenja stvarno i objektivno opravdan kao relevantno mjerilo za ocjenu povrede jamstva prava na nepristran i neovisan sud, poglavito imajući na umu optuženikovu osobnost koju karakterizira poremećaj ličnosti paranoidnog i narcističkog tipa uz uključene kverulantske karakteristike i modele ponašanja (nalaz i mišljenje Klinike za psihijatriju V. list 2865-2880 spisa).

U odnosu na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i povrede kaznenog zakona

Nije u pravu državni odvjetnik da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno „u odnosu na razlog zbog kojeg je optuženik usmrtio oštećenu“, niti optuženik kada tvrdi da je zbog neprovođenja predloženih dokaza obrane i nepravilne ocjene dokaza činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno.

Suprotno žalbenim prigovorima stranaka, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda na raspravi su provedeni svi potrebni dokazi, te je sud prvog stupnja temeljitom, savjesnom i sveobuhvatnom analizom opravdano zaključio da je nedvojbeno dokazana kaznena odgovornost optuženika za kriminalnu djelatnost opisanu u izreci pobijane presude.

Ocjenu o dokazanosti djela prvostupanjski sud osnovano gradi povezivanjem svih dokaza koji u cjelini nedvojbeno vode zaključku da je oštećenica kritične zgrade ušla u tegljač kojim je upravljao optuženik te da je upravo optuženik usmrtio oštećenicu u istome tegljaču nakon što je pružila otpor njegovom nastojanju da s njom ostvari spolni odnos.

Optuženik je pak u žalbi pošao od postavki da je dokaze moguće i trebalo tumačiti njemu u prilog upiranjem na neprecizno određeno vrijeme smrti, iznuđeno priznanje pred policijom Republike Srpske, nemogućnost utvrđenja uzroka smrti vještačenjem, pronalazak tijela na mjestu koje je bez uspjeha bilo pretraživano odnosno drugo mjesto u odnosu na iskaz, zdravstvena nemogućnost optuženika da podigne mrtvo tijelo na gornji ležaj kabine tegljača, podmetnuta krv na ležaju tegljača uz zamjerke na neprovođenje dokaza koje je obrana predlagala i tijekom prethodnih suđenja.

Premda je u pravu optuženik kada ističe kako ni jedan svjedok u iskazu nije opisao njegov tegljač niti su ga prepoznali na predloženim fotografijama, pravilna je ocjena i utvrđenje suda prvog stupnja da su iskazi svjedoka značajni u dijelu u kojem govore o uočavanju oštećenice na raskrižju kod mosta na rijeci Č., načinu kretanja tegljača koji se polukružno okreće na ovom mjestu te da se radi o vozilu koje po gabaritima odnosno tipu svakako odgovara tegljaču kojim je upravljao optuženik.

Da je oštećenica ušla u optuženikov tegljač potvrđuju materijalni tragovi, vlas kose oštećenice pronađena na deki tijekom pretrage tegljača 22. lipnja 2011. te trag krvi oštećenice izuzet tijekom pretrage tegljača 30. lipnja 2011. sa gornjeg dijela gornjeg ležaja kabine. Valja ponoviti da je vještak za biološke tragove detaljno, razložno i razumno objasnio na koji način su provedene obje pretrage i razlog zbog kojeg nije već prilikom prve pretrage uočen trag prožimanja ljudske krvi na gornjem ležaju kabine tegljača koje objašnjenje prihvaća i ovaj sud. Sud prvog stupnja dao je razumne i relevantne razloge i za otklon postavke obrane da je vlas kose podmetnut dokaz, pozivom na iskaz M. Z. i činjenicu pronalaska tragova sperme optuženika na istoj deki, time da je za potrebe analize kao nesporan trag korišten bris

bukalne sluznice optuženika izuzet dana 27. lipnja 2011. po nadležnom tijelu Republike Srpske i dostavljen Centru za forenzička ispitivanja, istraživanja i vještačenja „I. V.“ (dokumentacija list 1559-1581 spisa).

Nadalje, na boravak oštećenice u tegljaču optuženika ukazuje provedeno kombinirano prometno i telekomunikacijsko (TKC) vještačenje kojim je utvrđeno kretanje tegljača korištenjem snimki nadzornih kamera, TKC prometa (poglavito zabilježeni pozivi majke oštećenice na mobilni telefon oštećenice), analize tahografskog listića i terenskog mjerenja, a potomje je dodatno potvrdilo da je optuženik tijelo oštećenice odbacio na području na kojem su kasnije i pronađeni posmrtni ostaci, sve potanko izneseno u pobijanoj presudi.

Prema ovom vještačenju razvidno je da je optuženik na dan događaja imao dva kontakata sa poslodavcem time da je u 9,47 sati na službeni mobilni telefon primio poziv upućen putem telefona poslodavca M. G., a da je optuženik uputio poziv poslodavcu istoga dana u 11,24 sata. Svjedok M. G. u svom iskazu na glavnoj raspravi 20. travnja 2012., na koji se upire u žalbi, govori („koliko se sjećam“) da ga je optuženik nazvao i rekao mu za napuklo vjetrobransko staklo smještajući taj poziv između 9 i 10 sati kritičnog dana. Međutim, imajući na umu da je svjedok u prijepodnevnim satima imao dva kontakta s optuženikom, za utvrđenje vremena kada je ostvaren kontakt povodom oštećenja vjetrobranskog stakla relevantan je navod svjedoka da je njega nazvao optuženik rekavši mu za oštećenje, a što prema rezultatu vještačenja je poziv upućen u 11,24 sata, kako je pravilno utvrdio sud prvog stupnja.

Prema tome, ovako međusobno podupirući i komplementarni dokazi posve otklanjaju tezu obrane da je iskaz dan pred policijom Republike Srpske konstrukcija. Naprotiv, nema dvojbe da je dio obrane, o odbacivanju tijela u jezero B., smišljena optuženikova konstrukcija kako tijelo oštećenice ne bi bilo otkriveno.

Nadalje, i ovaj sud nalazi da je svjedok V. P. uvjerljivo razjasnio zbog čega tijelo oštećenice nije pronađeno kod pretraživanja istog područja u vrijeme događaja (blizina odlagališta organskog otpada, nisu korišteni psi obučeni za detekciju ljudskog tkiva), a kako je već navedeno i prometno-TKC vještačenje podupire zaključak da je optuženik ovdje odbacio mrtvo tijelo oštećenice nakon što ju je u tegljaču, prema vlastitom priznanju, usmrtio gušenjem, koji mehanizam kao moguć uzrok smrti potvrđuje i sudsko medicinsko vještačenje.

Pored navedenih dokaza, s pravom je sud prvog stupnja utvrdio da je oštećenica pružala snažan otpor optuženikovu nastojanju da s njom ostvari spolni odnos (str. 37 – 40 presude) jer na to, pored ocjene iskaza optuženika ukazuju okolnosti vezane uz oštećenja vjetrobranskog stakla, time da je o potonjem optuženik telefonom izvijestio poslodavca u 11,24 sata, dakle nakon ulaska oštećenice u tegljač, o čemu iskazuju poslodavac M. G. i H. H. (koji je obavio zamjenu stakla) dok je o mehanizmu oštećenja ručice intradera, silom koja je djelovala prema vjetrobranskom staklu i podu gledajući sa mjesta vozača govorio vještak dr. sc. Z. P.

Upravo navedeni materijalni dokazi podvrgnuti stručnoj obradi vještaka, uz podupiruće iskaze svjedoka, takve su kvalitete i značaja da pouzdano i izvjesno vode zaključku o dokazanosti kaznenih djela kako ih je i sam optuženik opisao u svom prvom iskazu te nije bilo potrebe za dopunu dokaznog postupka kako je pravilno ocijenio sud prvog stupnja. Radi se o opsežno provedenom dokaznom postupku u kojem su osim svjedoka,

sudjelovali stručnjaci raznih profila, za koje nema nikakvih realnih naznaka o pristranosti ili zainteresiranosti o ishodu postupka.

Ovdje valja istaknuti da u kontekstu cjelokupnog dokaznog materijala iskazi svjedoka koji se osobito ističu u žalbi (V., B., B.) nemaju prevladavajući značaj kako nastoji prikazati optuženik, niti je činjenicom da je kazneni postupak protiv optuženika bio predmet osobitog interesa javnosti i s tim u svezi poglavito u početku postupka izrazito medijski praćen, povrijeđena pretpostavka optuženikove nevinosti (čl. 6. st. 2. Konvencije).

Žalbena postavka da je optuženik oštećenicu usmrtio nakon što je zbog njenog otpora spolnom odnosu „postao svjestan toga da će oštećena, ako je pusti prijaviti kazneno djelo“ konstrukcija je državnog odvjetnika koja nema uporišta, kako u optuženikovom iskazu tako ni sagledavanjem dokazne građe u cjelini. Naime, kada se ima na umu da počinitelj kaznenog djela u pravilu poduzima radnje kako bi spriječio da bude otkriven i osuđen, dakle u cilju osobne zaštite od kaznenog progona, žalbeno upiranje na optuženikovo skrivanje mrtvog tijela oštećenice u kabini tegljača do odbacivanja na udaljeno mjesto svakako nije dostatna činjenica za nedvojben zaključak o usmrćenju radi prikriivanja kaznenog djela.

Na osnovu tako temeljito provedenog postupka ovaj sud nalazi da su u pobijanoj presudi pravilno i potpuno utvrđene sve dokazno važne i odlučne činjenice uz ispravan zaključak da je optuženik prema oštećenici najprije primijenio silu kako bi skršio otpor i obavio spolni odnos u čemu nije uspio nakon čega je oštećenicu usmrtio gušenjem.

Stoga nisu osnovane žalbe stranaka zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Međutim, osnovane su žalbe državnog odvjetnika i optuženika zbog povrede kaznenog zakona.

Na utvrđeno činjenično stanje odraženo izrekom presude prvostupanjski sud je pogrešno primijenio kazneni zakon kada je ocijenio da se radi o prividnom stjecaju pokušaja silovanja sa teškim ubojstvom proglašivši optuženika krivim da je oštećenicu usmrtio radi počinjenja drugog kaznenog djela. Naime, kod ovog oblika kaznenog djela teškog ubojstva iz čl. 91. toč. 5. KZ/97 počinitelj najprije čini ubojstvo kako bi otklonio zapreku za učin drugog kaznenog djela koje slijedi nakon usmrćenja žrtve pa je moguć i stjecaj ta dva kaznena djela. Budući da je optuženik usmrtio oštećenicu nakon pokušaja silovanja, a silovanja je moguće počinuti samo na štetu žive osobe, to je jasno da nakon usmrćenja oštećenice više ne može doći do realizacije spolnog odnosa u smislu dovršenja kaznenog djela silovanja, niti opis djela sadrži neko drugo kazneno djelo koje bi optuženik počinio nakon usmrćenja oštećenice. Iz navedenog je razloga opisanu kriminalnu djelatnost optuženika trebalo pravno označiti kao stjecaj kaznenih djela, kako osnovano u žalbi navodi državni odvjetnik, i to, rukovodeći se čl. 3. KZ/11, kaznenog djela silovanja u pokušaju iz čl. 153. st. 1. u vezi s čl. 34. KZ/11 i ubojstva iz čl. 90. KZ/97, na što s pravom u žalbi upire optuženik.

U odnosu na odluku o kazni

Optuženik pobija i odluku o kazni, tvrdi da je „izrečena zatvorska kazna dugotrajnog zatvora nerazmjerna ...kaznama koje su izrečene i za višestruka ubojstva“ uz zamjerku što se

otegotnim cijeni optuženikovo „mišljenje o korumpiranosti ili nekorumpiranosti hrvatskog pravosuđa“.

Razmotrivši žalbene navode optuženika, ali i uslijed odluke pod toč. I ove presude, u ovom je dijelu trebalo prihvatiti optuženikovu žalbu. Ovaj sud nalazi da su kazna zatvora u trajanju od pet godina i osam mjeseci utvrđena za kazneno djelo silovanja u pokušaju te kazna zatvora u trajanju od petnaest godina utvrđena za kazneno djelo ubojstva primjerene okolnostima učina djela, osobnosti i najvišem stupnju krivnje optuženika te činjenici da se radi o specijalnom povratniku što uz kazne zatvora koje su uzete kao utvrđene iz pravomoćnih presuda opravdava osudu na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju dvadeset godina.

Ova jedinstvena kazna zatvora, ujedno i najveća mjera kazne koju je moguće izreći za stjecaj predmetnih kaznenih djela (primjena čl. 51. KZ/11 uz ograničenje iz čl. 60. st. 2. toč. d) KZ/97 obzirom da su djela počinjena 7. lipnja 2011.) odgovara olakotnim i otegotnim okolnostima utvrđenim u pobijanoj presudi, poglavito načinu počinjenja djela odraženim i kroz činjenicu da je tijelo oštećenice pronađeno protekom gotovo godinu i pol od njena nestanka odnosno izvršenja djela te da su stoga posljedice djela dodatno teško i trajno pogodile obitelj oštećenice. Zbog prevladavajućeg značaja navedenih otegotnih okolnosti, naspram roditeljskog statusa kao olakotne okolnosti, upravo jedinstvena kazna zatvora od dvadeset godina u pravoj je mjeri izraz društvene osude za počinjena djela, osobito imajući na umu da je optuženik višekratno osuđivana osoba i to zbog kaznenih djela silovanja počinjenih gotovo istovjetnim obrascem ponašanja što posebno govori o ustrajnosti u činjenju kaznenih djela s elementima nasilja. Što se tiče nekorektnog odnosa optuženika prema sudu kao otegotne okolnosti navedene u pobijanoj presudi, ovaj sud nalazi da optuženikove višekratne, ustrajne i uzastopne tvrdnje o korumpiranosti sudova u Republici Hrvatskoj (kao i sve ostale neutemeljene tvrdnje o montiranom ovom procesu, ali i onima u Republici Srbiji i u Bosni i Hercegovini, itd.) naprosto treba podvesti pod kontekst obilježja njegove ličnosti, nezavidni procesni status te snažnu potrebu i pokušaj ishoda povoljnog rezultata kaznenog postupka.

Slijedom navedenog, te kako pri ispitivanju pobijane presude nisu nađene povrede zakona iz čl. 476. st. 1. ZKP/08 na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je na temelju čl. 486. st. 1. i čl. 482. ZKP/08 odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 8. lipnja 2017.

Zapisničar:
Maja Ivanović Stilinović, v.r.

Predsjednica vijeća:
Lidija Grubić Radaković, v.r.